

چکیده مقالات
نخستین همایش
سیاست اخلاق
اخلاق سیاسی

چهارم خرداد ماه هزار و سیصد و نود و یک
تبریز - مجتمع فرهنگی ۲۹ بهمن

سازمان فرهنگ و ارشاد اسلامی استان آذربایجان شرقی

دانشگاه امام صادق (ع)

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
میان فرهنگی

انجمن ایرانی روابط بین الملل

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
استان آذربایجان شرقی

♦ برگزینندگان ♦

اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان آذربایجان شرقی
سازمان فرهنگی هنری شهرداری تبریز
اداره کل میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری استان آذربایجان شرقی
شرکت پالایش نفت تبریز

♦ حمایت کنندگان ♦

www.iisa.ir

شورای سیاستگذاری:

دکتر ارسلان قربانی شیخ نشین | دکتر سید جلال دھقانی

دکتر اصغر افتخاری | دکتر امیر محمد حاجی یوسفی

دکتر حسین دھشیار | دکتر حمید احمدی

دکتر محمد جواد حق شناس | دکتر عزیز جوانپور

دکتر اکبر مہدی زادہ

شورای علمی:

دکتر حشمت زادہ | دکتر میر احمدی

دکتر احمدی طباطبائی | دکتر ارسلان قربانی شیخ نشین

دکتر سید جلال دھقانی | دکتر اصغر افتخاری

دکتر امیر محمد حاجی یوسفی | دکتر حسین دھشیار

دکتر حمید احمدی | دکتر محمد جواد حق شناس

دکتر عزیز جوانپور | دکتر اکبر مہدی زادہ

دکتر بہرام سرمست | دکتر فرامرز تقی لو | سعید شکوہی

شورای داوران:

دکتر امیر محمد حاجی یوسفی | دکتر ارسلان قربانی شیخ نشین

دکتر سید جلال دھقانی | دکتر اصغر افتخاری

دکتر حسین دھشیار | دکتر حمید احمدی

دکتر محمد جواد حق شناس | دکتر حسن احمدی

دکتر کمال اطہری

عنوان: چکیدہ مقالات ہمایش سیاست اخلاقی، اخلاق سیاسی

رئیس ہمایش: دکتر عزیز جوانپور ہروی

رئیس کمیٹہ علمی: دکتر امیر محمد حاجی یوسفی

دبیر کمیٹہ علمی: دکتر اکبر مہدی زادہ

دبیر کمیٹہ اجرایی: سید سجاد حسینی

کمیٹہ اجرایی:

کارگروہ ہمہنگی و مالی: داود سعادت

کارگروہ پذیرش: محمد درخشی

کارگروہ پشتیبانی: رسول حبیب پور

کارگروہ فرہنگی و روابط عمومی: فرید حسن پور

کارگروہ اطلاع رسانی: مصطفی زندی

کارگروہ امور اداری و دبیر خانہ: امیر لالہ، یونس حاجی محمدی

کارگروہ سمعی و بصری: سید مہدی موسوی

امور هنری، طراحی و صفحہ آرایہ: روح اللہ جوانعلی بدر، فرزانه اسد زادہ

طراحی روی جلد: محسن ہادی

ناشر: انتشارات دانشگاه تبریز

فهرست

- ۱۱ | سخن رئیس همایش
- ۱۷ | آقائی، وحید / اخلاق و ارزش های سیاسی در عصر مدرن
- ۱۸ | آهنین جان، ستار / جایگاه اخلاق در رقابتهای سیاسی و انتخاباتی جمهوری اسلامی ایران
- ۱۹ | افتخاری، اصغر / سیاست اخلاقی و اخلاق سیاسی در قرآن کریم (مطالعه موردی داستان حضرت نوح (علیه السلام))
- ۲۰ | الیاسی آغ چشمه، محسن / ایران، سیاست اخلاقی، اخلاق سیاسی و بیداری اسلامی
- ۲۲ | امیربان زاده، مژگان و وحیدرضا قمری / ارایه الگوی سیاست اخلاقی جمهوری اسلامی ایران
- ۲۳ | بیری گنبد، سکینه / سیاست خارجی چندوجهی در بستر اخلاق سیاسی و منافع ملی
- ۲۴ | بخشی، احمد / رابطه اخلاق و سیاست: بررسی موردی اندیشه ماکیاولی
- ۲۶ | بیدالله خانی، آرش و احمد عبادی نسب / چالشهای کنشی منابع متعارض سیاست خارجی در ایران؛ پارادکسهای هویتی ملی- اخلاقی
- ۲۷ | بیاتی، هادی و سجاد لاجینانی / بررسی رابطه اخلاق و سیاست در اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)
- ۲۸ | پور احمدی، حسین و مهدی جعفری پناه / جایگاه و نقش اخلاق در قدرت و سیاست در اسلام
- ۲۹ | تقوی، سید محمد علی / حوزههای متأثر از اخلاق در سیاست
- ۳۰ | جانسیز، احمد و مهدی زیبائی / سیاست اخلاقی در عرصه روابط بین الملل رئالیستی

حوزه‌های متأثر از اخلاق در سیاست

سید محمد علی تقوی^۱

◀ چکیده

آدمی همواره بر سر چندراهی انتخاب است؛ برای او راهی جز انتخاب کردن پی در پی وجود ندارد. از همین رو، آدمیان همواره ناگزیر از سنجش گزینه‌های مختلفند و ارزشگذاری یا اخلاق ابزار این کار است. نمی‌توان انسان بود مگر آن که لحظه به لحظه انتخاب کرد و مگر آن که معیارهایی را برای سنجش برگزید که اخلاق نام دارند. سیاست به عنوان یکی از عرصه‌های زندگی آدمی از این قاعده مستثنا نیست. تهی کردن سیاست از اخلاق کاری ناممکن و عبث است. تنها می‌توان از این بحث کرد که کدام نگرش اخلاقی می‌تواند و باید بر حوزه عمومی حاکم باشد. این مقاله به بررسی بخش‌هایی از سیاست می‌پردازد که نیازمند قواعد اخلاقی است. این بخشها عبارتند از: توجیه رابطه‌ی اطاعت میان فرمانروا و فرمانبردار، محدوده و چگونگی اعمال آمریت، روابط جمعی میان شهروندان و میان حاکمان. بر این مجموعه آنچه فضیلت سیاسی خوانده می‌شوند و نیز اخلاق شهروندی و اخلاق شهریاری را باید افزود.

◀ کلید واژه‌ها: اخلاق سیاسی، فضیلت، اخلاق شهروندی، اخلاق

شهریاری، رابطه‌ی اطاعت

۱- استادیار علوم سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد